

Nove določbe v delavskih zakonih v Illinoisu

Spremembe se nanašajo na otroško delo in odškodninski zakon.

Chicago. — V preteklem zasedanju je državna zbornica v Illinoisu sprejela gotove dodatke k delavski zakonodaji, katere v izpravi prinašamo spodaj. O spremembah so bili te dni obsežni vsi tovarnarji in trgovci; ker pa mislimo, da poznanje teh sprememb tudi delavcem ne bo škodilo, jih torej tukaj navajamo:

Nove spremembe k zakonu z ozirom na otroško delo določajo, da mora vsak otrok narediti osemrazredno šolo, predno sme delati v tovarni ali trgovini. Med 14. in 16. letom starosti je otroku dovoljeno tudi delati pod gotovimi pogoji. Ti pogoji, predno dobi dovoljenje, so: prvič, solar med 13. in 14. letom starosti mora pohajati v šolo najmanj 130 dni, ako hoče prihodnje leto dobiti dovoljenje za delo; drugič, nov dohodek tudi dovoljuje, da sme solar, ki ima nad 14 let, tekom šolskega leta tudi delati, namreč mora pohajati nekaj ur na dan v šolo in nekaj ur sme delati. Solarki in delovni čas ne sme presegati osem ur na dan.

Tekom počitnic mora vsak otrok med 14. in 16. letom starosti dobiti dovoljenje za delo. In ako ni zgotovil osem razredov ob času, ki je dopolnil 16. leto, ima vodstvo šole pravico izdati posebno dovoljenje za delo.

Važne so tudi spremembe delavskega odškodninskega zakona. V gotovih ozirih je novi zakon slabši od starega. N. pr., toliko stopnja oseba je izključena iz odškodninskega zakona; z drugo besedo rečeno, ako se slepa oseba poškoduje na delu, ne prejme nikake odškodnine iz odškodninskega sklada. Tudi dedič izven družine, ki jih zapusti smrtno ponesrečeni delavec, niso deležni nobene odškodnine, razen v slučaju, ako so bili za njih obisto odgovorni nad 60 odstotkov od umrlega sorodnika. V starem zakonu ni bilo te minimalne določbe.

Da se to poslabšanje zakona na nekoliko odtehta, je legislatura raztegnila odškodninski zakon na "junk yard", zvišala maksimalno tedensko podporo za en dolar, iz 14 na 15 dolarjev, maksimalno posmrtnino iz \$4.450 na \$4.550. V slučajih, ako ponesrečeni mož zapusti ženo z več kot dvema otrokoma, je posmrtnina zvišana za 150 dolarjev, namreč na \$4.700.

Poškodovani delavci imajo tudi pravico, da po preteku enega leta potem, ko se je vrnil na delo, lahko vložijo prošnjo za zdravniško preiskavo v vrhno, da se določi, ako je poškodba trajna.

V slučaju, ako je poškodovani delavec začel tekom boleznij v dolgotrajno, ne more upnik zaseči pokopninske podpore v svrhu poravnave dolga.

Novi zakon tudi določa, da mora podjetnik zavarovati svoje odgovornosti (liabilities) na pram delavcem stodoletno, to je imeti mora dovolj veliko zavarovalnico.

Tornado razdeljal cerkev.

Tabor, Minn., 31. jul. — Tornado, ki je večerjal obiskal to mesto, je razdeljal tukajšnjo luteransko cerkev in poškodoval več drugih poslopij. Ranjenih je bilo več oseb, med njimi tudi župnik Samuel Plackett, ki se je nahajal v cerkvi, ko je privihral tornado.

Vihar je napravil tudi občutno škodo na polju.

Mestni delavci prejeli zvišanje plač.

Phoenix, Ariz. — Mestni delavci so prejeli povišanje plač. Povišanje znaša 75 tisoč dolarjev na leto.

Gastonijski stavkarji zmagali pred sodiščem

Obraznava premeščena v drugi okraj, kjer je manj predsodkov proti obtožencem. Tri obtožbenke izpuščene proti kavci.

Gastonia, N. C. — Sestnajst komunistov, obtoženih umora policijskega načelnika, in osem drugih, ki so obtoženi napada z orožjem, je 30. julija izsodilo sodišče. Zahtevali so po svojem odvetniku J. G. McCallu premešitev obraznave v drugi okraj in sodnik Barnhill jim je ugodil. Branitelji obtožencev je dokazal, da v Gastoniji ne bo mogoče dobiti porotnika, ki bi bil brez predsodkov napram stavkarjem; dalje je predložil grozila pisma, ki jih je prejel od neznanih oseb.

Sodnik Barnhill je vse to upošteval in odločil, da se sodnijska obraznava premesti v Charlotte v sosednjem Mecklenburg okraju, 22 milj od Gastonije, kjer se bo nadaljevala 28. avgusta.

Nadalje je sodnik ugodil prošnji treh obtoženk, ki so s trinajstimi moškimi vred obtožene umora policijskega načelnika, da se izpuste iz zaporov, če vsaka položi \$5000 kaviče. Denar je položila organizacija Mednarodne delavske pomoči. Prošnja je vključevala vsi obtoženci, toda sodnik je odločil, da moški morajo ostati v zaporu do obravnave.

Sodna dvorana je bila natlačena občinstva, dasi je bilo tako vroče, da so bili vsi mokri. Največ je bilo delavcev in dijakov s severnokarolinške državne univerze.

Miza se je obrnila.

Gloucester, Mass. — Stavkovna situacija pleteninarskih delavcev pri Ipswich Silk Hosiery kompaniji se je nenadoma obrnila v prid stavkarjem. Družba je importirala večje število skebov in nekaj profesionalnih pomočnikov. Ta lumpenproletariat je kompaniji preskrbel zloglasni voditelj tovarniških splonov H. R. MacDonald. Obenem je družba apelirala na policijo za protekcijo. Dobila je dva čuvaja postave. Ker jih je pa čela večje število, je župan sklical izredno sejo mestnega odbora. Na sejo so prišli tudi stavkarji. Mestnemu svetu so predložili evidenca, da so za hemire in materialno škodo odgovorni MacDonaldovi apostoli in vodstvo tovarne. Ko je bilo zaslišanje končano, je mestni svet odločil v prilog stavkarjem. Odpoklical je oba policaja, prošnjo družbe za večjo stražo je vrnil v koš. S tem se je tudi javno mnenje obrnilo na stran stavkarjev.

Stavka grobokopov.

New York. — Okrog 300 grobokopov, vrtnarjev in šoferjev na katoliškem pokopališču Calvary je 30. julija zastavkalo. Delavci so odkorakali s pokopališča, ki je pod kontrolo fare St. Patricka, in prvič v zgodovini tega groblja ni bil nihče pokopan na njem, ker ni mogel biti. Strajk je znak protesta, ker je uprava pokopališča odslavila odbojnice novoorganizirane unije.

La Follette bo govoril v Chicagu na Delavski dan.

Chicago. — Ker Ramsay MacDonald ne bo prišel v Ameriko pred oktobrom, je Čikaška delavska federacija povabila senatorja La Follettea, da govori na njegovi proslavi na Delavski dan mesto MacDonalda. Senator se je povabilu odzval.

Litvinski diktator umaknil smrtno obsodo.

Kovno, 31. jul. — Stirinajst socialistov, ki so bili obsojeni na smrt radi "zarote proti državi", je danes pomilosten od smrtne kazni, morajo pa ostati v dosmrtni ječi.

UNIJA POMETA ZGRAFTARJI IZ SVOJIN VRST

Voditelj električarjev ponudi sodelovanje pri iziščenju grafa iz stavbinske industrije.

New York. — (F. P.) — Ameriška metropola slovi radi maršičesa. V nji je najti institucije vseh vrst. Ena teh institucij je tudi graftedarstvo, ki ni ukoreninjeno samo v tammanitski politiki, temveč se razširja tudi na gradbeno industrijo.

Sedaj je v teku ponovna akcija za iziščenje grafa iz te industrije. Distriktni pravdnik je prišel meštati gnajšče v Bronxu, ker je pričelo preveč dišati. Z njim sodelujejo legitimni kontraktarji in unija električarjev. Mavskateri kontraktarji, ki imajo v sebi čut poštenosti, mora priti "na okrog" in patronizirati možno skupino "insiderjev", ako hoče ostati v biznisu. Tudi nekateri delavski voditelji stavbinskih unij — največ business agentje — delajo harmonično z "raketirji" in prejemajo gotov delež korupcije. Vse gre na račun posestnika, oziroma konzumenta. Moralno pa največ trpe delavske unije.

V boj proti graftedarjem se je vrgel z vso energijo tudi podpredsednik unije električarjev H. H. Broach, ki je pred par leti prevzel vodstvo newyorških električarjev. Njegovo prvo delo je bilo, da je pričel pometati pred svojim pragom — v uniji. Rezultat je bil, da je več unijskih voditeljev izgubilo ne samo službo, temveč so bili tudi izključeni iz organizacije.

V planu, ki ga je pisal distriktnemu odvetniku, ki preiskuje grafit, pravi, da so električni kontraktarji, ki operirajo v Bronxu podom Electrical Survey biroja, nič drugega kot "an unholy and rotten bunch". In ako distriktni pravdnik želi, pravi Broach, bodo električarji razbili to organizacijo kontraktarjev v par urah z odpoklicom vseh delavcev, ki delajo za kontraktarje, ki spadajo v njo. Po njegovem mnenju je to edina pot, ako se hoče uničiti "raketirstvo". Delo bi s tem nič ne trpelo, ker bi električarji lahko delali direktno za podjetnike ali pa za gospodarje. Broach pravi, da ima njegova unija več stitnosti s kontraktarji v Bronxu kot pa v vsem ostalem New Yorku.

Legitimni pogodbeniki, ki so organizirani v Ligi stavbine industrije, pravijo, ako se raketirstvo na odpravi iz Bronxu — del mesta New Yorka — bodo pristajali suspendirati vse delo, oziroma hoče mogoče graditi novih poslopij. Delež, ki ga graftedarji izsilijo od kontraktarjev v Bronxu, znaša nad tri milijone dolarjev na leto. Raketirji se poslužujejo različnih metod, da pridejo do bakšisa: gangsterjev in raznih "ekspertov", ki se razumejo na podiranje poslopij z bombami in ognjem, če treba.

Pričuje se, da bo obtoženih število raketirjev po veleporoti.

Svetišče na Rdečem trgu v Moskvi izgnilo.

Moskva, 11. jul. — Moskovska sovjetska uprava je velela odstraniti svetišče Iberijske devičice, ki je stalo na severni strani Rdečega trga celih 280 let. V prejšnji noči so delavci podirli kapeljo s pozlačenim stropom in podobe, ki so bile notri, so odpešljali v muzej.

9000 ljudi utonilo v Armeniji.

Carigrad, 31. jul. — Turško republiko še vedno bičajo elementarne katastrofe. V Smirni je bil večerjal močan potres in v Armeniji so se pojavile strašne povodnjice. Cele vasi so pod vodo in po prvih vesteh je 9000 oseb izgubilo življenje.

Izprti delavci v Angliji so odločni

Ne bodo sprejeli mezdne redukcije; so dobro organizirani. Vlada jim bo dala brezposelnostno podporo.

London, 31. jul. — Pol milijona izprti delavci v tekstilnih tovarnah v Lancshiru se ne bodo podalo. Voditelji izjavljajo, da organizacija odklanja vsako konferenco glede znižanja mezd. Delavci so dobro organizirani in unija je že odredila izplačevanje stavkovne podpore. Dekleta prejemajo \$2, fantje in omožene žene \$3, oženjeni delavci pa po \$4.50 do \$5 tedenske podpore in poleg tega po 75c za vsakega otroka.

Vrhutega je unija svetovala vsem izprtim delavcem in delavkam, da se prijavijo za državno podporo radi brezposelnosti. Delavska vlada najbrž ne odreče te podpore.

Medtem pa je nastalo neuglasje med tovarnarji. Mnoge tovarne obratujejo dalje in drugi tovarnarji se jese in zahtevajo, da vsi zapro tovarne, drugače bodo tudi oni odprli po stari meri. Tovarnarji so razdeljeni v dve organizaciji; v prvi je 700 tvrdk in v drugi 650.

Nov rekord: 17 in pol dneva v zraku

Letalca v St. Louisu sta šla na tla potem, ko sta bila v zraku 420 ur.

St. Louis, Mo. — Nov svetovni rekord trajnosti v zraku, ki morada ne bo tako kmalu posekan, znaša 17 in pol dneva ali 420 ur, 21 minut in 30 sekund. Letalca Dale Jackson in Forest O'Brien — prvi ima 23 in drugi 33 let — ki sta dosegla ta rekord, sta v tork zvečer spustila monoplan "St. Louis Robin" na tla. Mnoličca, 2.000 oseb je navajala na letalo, da ga razstra na kosce za suvenirje, toda močan kordon policije je to preprečil.

Malda moža sta se dvignila v zrak 13. julija in od tega časa sta nadkrilila kalifornijski rekord za 173 ur; imela sta 77 kontaktov z drugim letalom, iz katerega sta jemala gorivo, olje, živec in pošto; porabila sta 3590 galon goriva in 158 galon olja; teoretično sta prevozila preko 25.000 milj ali vse daljavo okoli sveta nad ekvatorjem; v tem času se je propeler obrnil 32-milijonkrat; danes sta bogatejša za več ko \$30.000. Motor letala je še vedno dober. Prenehala sta s poletom, ko sta izvedla, da se je njun prijatelj George L. Lambert ubil s letalom in hočeta iti za pogrebom.

Odločna stavka livarjev.

Nashville, Tenn. — Dolgotrajna stavka livarjev in zlagarjev peči pri Phillips & Butorff kompaniji včasih spremeni svojo monotonost, ko pride do sporadičnih spopadov med stavkarji in skebi. Stavka traja že nad poldrugo leto. V zadnjem spopadu so bili trije stavkarji precej ranjeni; eden izmed teh je predsednik lokalne unije G. J. Garrett, kateremu je zdravnik napravil 42 šivov.

Dobra bilanca mestne železnice.

Phoenix, Ariz. — Sedanji dohodki municipalne cestne železnice pokazujejo, da bo koncem leta mestna blaginja obogatela za okrog 72 tisoč dolarjev. Ta slučaj je ponoven dokaz, da javno lastništvo ni breme za ljudstvo.

Huda vročina.

Chicago. — V tork so štiri osebe umrle vseh vročine, ki z malimi presledki pritiska že dva tedna. Od jezera imajo nekaj hladne sapa, toda na zapadni strani mesta je bilo v tork 95 stopinj vročine. Kopališča so dnevno polna ljudi.

BIČ FAŠIZMA PADA VEDNO HUJŠE

Nitti plaše, da se število političnih preganjenecv večja z vaskim dnevom.

Washington. — (F. P.) — Dr. Charles Fama, voditelj ameriških framonov, je prejel od prejšnjega italijanskega premierja Nittija pismo, v katerem pravi, da konec fašizma ne more biti več daleč. Nitti se nahaja v Franciji, kamor je pobegnil, predno ga je mogel Mussolini ugrabiti.

V pismu tudi pravi, da se deportacije Mussolinijevih nasprotnikov vedno bolj množijo. Posebno v zadnjih tednih je bilo deportiranih večje število oseb kot kdaj prej. Mussolini tira svoje pasprotnike na jettlike otoke, kjer končavajo radi silne vročine in pomanjkanja življenjskih potrebščin. Preganstvo na te otoke je hujše od smrti.

Mussolinijeva roka sadena vsako osebo, ki si upa dvomiti v njegov krvočni režim. Nitti navaja imena več prominentnih protosidrajev in raznih zaslužnih mož, ki se nahajajo v preganstvu ali pa so v ječi v Italiji. Med zadnjimi je tudi Ettore Ferrari, star 82 let in prominenten protosidar. Senatorja Benedetto Croceja, ki je največji italijanski filozof, je doletela druga kazen. V zbornici je kritiziral konkordat političnega papeža Mussolinija in "nezmotljivega jettnika" v Vatikanu. Ko se je vračal na svojo dom, ga je napadla topla fašistov in ga močno pretepla. Njegovega znamenitega govora, ki ga je imel v zbornici, ni časopisje omenjalo niti s samo besedico.

Slovaški avtonomist pred sodiščem.

Bratislava, Čehoslovakija, 31. jul. — Dr. Adalbert Tuka, profesor prava na bratislavski univerzi, se zagovarja pred sodiščem na obtožbo veleizdaje. Z njim vred se zagovarjata še dva slovaški voditelja. Obtoženi so, da so komplotirali oboroženo revoluto za odtrganje Slovaške od čehoslovaške republike in za priključenje iste k Ogrski. Poklicanih je bilo čez sto prič. Dr. Tuka zanika krivdo, priznava pa, da je avtonomist, ki hoče imeti avtonomno slovaško republiko.

Stavkovna situacija čikaških tiskarskih delavcev.

Chicago. — Stavka tiskarskih delavcev pri Manz korporaciji je še vedno trdna kot prvi dan. Kompanija ni upela, da bi svačila delavce nazaj na delo s svojo mikavno obljubo v obliki desetdolarskega bonusa na teden za dva štiri tednov. Stavka traja dva tedna.

Tiskarji so tudi zastavkali pri American Colortype kompaniji. Njih zahteve so enake zahtevam stavkarjev pri Manz korporaciji, namreč povišanje plač in priznanje unije. Tretja tvrdka, pri kateri so tiskarji tudi zastavkali, je Max Lau Colortype kompanija. Stavka je trajala le par dni in končala z zmago za delavce. Stavko vodi International Pressmen's unija.

Gazolin se danes podraži.

Chicago. — Dne 1. avgusta postane določba davka na gorivo v državi Illinois veljavna. Od vsake galone goriva na treba plačati tri cente davka. Gazolin, ki stane 17c galona, se torej podraži na 20c. Zadnje dni je bil velik naval na gorilinske postajnice; ljudje so se založili za več dni naprej. Kakor računajo, priinese davek letnih 23 milijonov dolarjev, ki se porabijo za popraviljanje starih in gradnjo novih cest.

Francija odločila plačilo dolga Ameriki.

Pariz, 31. jul. — Plačilo francoskega dolga Ameriki je bilo odločeno do časa ratifikacije nove Mellon-Berangerjeve pogodbe, ki določa \$4.025.000.000 in predvideva ustanovitev fonda, saeno z drugimi vojnimi obilicijami, za dobo 62 let.

Odločitev plačila je bila storjena s sporazumom zakladniškega tajnika Mellona in poslanika Claudela.

Sovjeti in Kitajci se obtožujejo dalje

Vesti o agresivnostih v Mandžuriji. Poročilo o bitki med sovjeti in belogardisti, v kateri je bilo sto mrtvih.

Tokio, 31. jul. — Nepotrjena vest se glasi, da so se spopadi ruski belogardisti a sovjetskimi četami v Imanu ob transsibirski železnici severno od Vladivostoka in v boju je padlo okrog sto mož mrtvih in ranjenih.

Sangaj, 31. jul. — Kitajska nacionalistična vlada je danes poslala v Moskvo noto, v kateri odgovarja na zadnji sovjetski predlog glede konference za poravnavo spora, da je pripravljena na konferenco in mirno poravnanje.

Moskva, 31. jul. — Poluradna vest se glasi, da so Kitajci v Mandžuriji sakrili novo nasilje nad sovjetskimi državljani. Artilari so nameščene in odjemale ruske banke v Harbinu in si prilastili ključe od važnih shramb v banki.

Harbin, 31. jul. — Tu poročajo, da so sovjetski aeroplani v zadnji noči izstrelili več raketa nad kitajskimi linijami. Rakete so odkrile kitajske strelake jarko v Suinfenu. Nato so kitajske čete zasledile okopni vlak in se umaknile 30 milj nazaj v strahu pred bombardiranjem, ki ga pa ni bilo.

Med stražami obeh dežel ob meji je zdaj 30 milj širok pas, tako da ne morejo priti v dotiko drugače kot a streljanjem in topov.

Novice iz Montane

Protest proti delu jettnikov je imel uspeh.

Butte, Mont. — (F. P.) — Vodstvo državnega sanatorija v Galenu je skušalo prenoviti bolnišnico z jettinskimi delavci. Organizirano delavstvo iz Butta je protestiralo proti temu načrtu in zahtevalo, da vodstvo najame "free" delavce. Protest je bil uspešen.

Glasilo centralne unije proti "goose-step" politiki.

Butte, Mont. — "Montana Labor News", glasilo centralne unije butteskega delavstva, bere levite uredniku glasila International Seamen's unije, radi napada na Brookwoodsko delavsko šolo. "Po mišljenju Scharrenberga," pravi "Montana Labor News," mora biti delavska izobrazba propagandistična agencija v prid gotovim delavskim voditeljem. Mi povsem odobravamo stališče A. J. Musteja, ker ne dopusti, da bi Brookwoodsko šola postala propagandistična institucija in a tem sgrešila prave namene delavske izobrazbe."

Keklarji se pripravljajo na stavko.

New Lork. — Oblačilni delavci, ki so zaposleni v keklarski industriji in organizirani v Intl. Ladies Garment Workers uniji, se pripravljajo na stavko. Podjetnikom so predložili zahtevo za stabiliziranje plač in skrajšanje delavnika iz 42 na 40 ur na teden. Pogodba poteče prvi dne meseca avgusta in pogajanja za novo se že vrše. Keklarji so izvolili centralni stavkovni odbor in v slučaju stavke bodo udarili pripravljeni.

Pariz, 31. jul. — Plačilo francoskega dolga Ameriki je bilo odločeno do časa ratifikacije nove Mellon-Berangerjeve pogodbe, ki določa \$4.025.000.000 in predvideva ustanovitev fonda, saeno z drugimi vojnimi obilicijami, za dobo 62 let.

Odločitev plačila je bila storjena s sporazumom zakladniškega tajnika Mellona in poslanika Claudela.

